

[Svend Haugaard.]

tilslutning, og dem, der har vist sympati. Jeg tror, når vi får tingene gennemdrøftet, skulle der kunne blive et flertal for en del af synspunkterne, og så er jo et af formålene opnået.

Men jeg vil også gerne takke ministeren, fordi han udtrykte sympati for forslaget. Jeg er helt enig med ministeren i, at der naturligvis skal foretages en grundig forundersøgelse af disse ting, og det har også været vores hensigt. Vi var fuldstændig klar over, at der ville komme til at foreligge en betænkning. Dette forslag blev imidlertid fremsat i november, og da var der et stykke tid til, før betænkningen ville komme. Vi ønskede, at man skulle begynde en drøftelse af det, for at vi des hurtigere kunne tage fat på de endelige beslutninger, når ministerens forslag senere måtte komme på grundlag af betænkningen. Der er altså ikke anden hensigt med det end simpelt hen at få debatten i gang på en sådan måde, at man i landbrugsudvalget bliver klar over, at der her er en del problemer, der virkelig trænger til at blive løst.

At fremskridtspartiet stiller sig, som det gør, er jo heller ikke nogen overraskelse. Det parti har det sådan med hensyn til jorden, at der ikke skal være nogen som helst restriktion, alle skal frit kunne købe jord i ubegrænset mængde, lægge det sammen i ubegrænset størrelse og bruge det til lige akkurat det formål, de selv vil, ja, endog udlændinge skal frit have lov til at købe dansk jord op. Hvordan det i så fald ville gå med prisudviklingen og mulighederne for almindelige landmænd for at komme til, kan man måske alligevel gøre sig en forestilling om.

Vi er heller ikke ukendt med de konservative stilling. Det har jo altid været sådan, at det var storbonden, der interesserede dem mest, men for os er det i høj grad ønsket om at sætte familiebruget i centrum og bevare familiebruget, og familiebruget er vitterlig truet i den nuværende situation.

Hr. Erik Andersen siger, at det meget stærkt ligner ordlyden i betænkningen. Det er måske forståeligt, eftersom de synspunkter, vi har lagt frem fra radikal side på et tidligt tidspunkt, også er blevet taget op i betænkningen, men vi havde jo ikke i november noget kendskab til betænkningens udformning.

Vi har ikke sat tal på, og nogle har sagt, det var godt, det var så smidigt, som det var. Det var bevidst, vi ikke gjorde det, for det skulle gerne være sådan, at en detalje ikke forstyrrede

muligheden for en beslutning. Men jeg vil gerne ved denne lejlighed alligevel sætte lidt mere tal på og gå i detaljer med det ved at sige, at vi vitterlig ønsker en sammenlægningsgrænse på 50 ha. Vi er klar over, at der kan være behov for en dispensationsmulighed, især i tilfælde, hvor det af arronderingsmæssige grunde kan vise sig at være formålstjenligt. Vi mener, der er behov for denne nedsættelse af sammenlægningsgrænsen, fordi det viser sig, at det går meget stærkt i retning af større brug. Hr. Lowzow var inde på det før med nogle tal. Det er ikke de mindre brug, der nedlægges. Det var det tidligere, men i dag er det sådan, fordi der ikke er hovederhvervskrav for de mindre brug, at der er en stærk efterspørgsel efter dem. Derimod nedlægges familiebrugene i meget stor udstrækning. Det er dér, det er galt, og det er især galt med hensyn til familiebrug i størrelserne 12, 15, 25, 30, 40 ha, som sammenlægges med naboejendommen. Hvorfor? Fordi man på grund af inflationen er i stand til at belåne sin ejendom og købe naboejendommen. Derfor ser vi – jeg ser det i hvert fald gang på gang i forbindelse med jordlovsudvalgets arbejde – at det er brug på 30 ha, der lægges sammen, og dér ødelægges man familiebrugschancen. Det er galt af hensyn til generationsskiftet, fordi den unge generation får svært ved med selvskabt kapital at overtage de større brug.

Jeg er enig med hr. Lowzow om, at der skulle være noget for enhver smag, at der skulle være alle gårdstørrelser. Jeg ønsker netop det bevaret, men det går stærkt i øjeblikket i retning af, at mellemstørrelserne forsvinder til fordel for de noget større. Det bliver altså brug fra 60, 70, 80 ha, det kommer til at gå i retning af.

En anden ting, som også er galt, er spørgsmålet om den ekstensive driftsform. Det viser sig, at ved sammenlægning bliver driftsformen mere ekspansiv. Ganske vist blev det sagt fra venstres ordførers side, at dette ikke forøgede produktionen, men det kan måske hindre, at produktionen bliver mindre.

Jeg tror heller ikke, hr. Arne Bjerregaard har ret, når han sagde, at små brug ikke er mere animalsk producerende end de større. Når det er de helt små, har hr. Arne Bjerregaard ret, men familiebrugene er de mest animalsk producerende brug, og det er dem, man skal regne med i fremtiden skal være grundlag både for en god beskæftigelse med hensyn til